

NÁŠ KRAJ

Spájame ľudí v našom kraji.

Október 2013

Musíme zachovať takú úroveň služieb, na akú sú naši občania zvyknutí, hovorí Zdenko Trebulá

VŽDY SOM BOL TÍMOVÝM HRÁČOM

Od roku 2006 stojí na čele Košického samosprávneho kraja. Po dvoch volebných obdobiach sa rozhodol uchádzať sa o post predsedu aj tretíkrát. Zdenko Trebulá v rozhovore vysvetľuje, čo ho motivuje pokračovať v práci, ale aj čo sa mu nepodarilo dosiahnuť.

Už po tretí raz sa uchádzate o post predsedu samosprávneho kraja. Bolo to jednoduché rozhodnutie?

Priznám sa, že to pre mňa nebolo ľahké rozhodovanie. Predsa len byť dve volebné obdobia primátorom Košíc, druhého najväčšieho slovenského mesta, a potom dve volebné obdobia predsedom jedného z najväčších samosprávnych krajov, nie je jednoduché. Hlavne z hladiska nárokov na človeka, ktorý je vystavený mnohým stresovým situáciám. Prežil som ich neúrekom.

Čo teda rozhodlo?

Myslím, že jeden z rozhodujúcich momentov, prečo som sa rozhodol opäť kandidovať, bol pocit zodpovednosti voči ľuďom, ktorí ma volili. Ale aj pocit zodpovednosti voči tímu ľudí na úrade, ale aj v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, ktorý som sa snažil vybudovať, aby sme spoločne realizovali ciele a úlohy, ktoré kraj má a musí riešiť. Ohlasy z inštitúcií, s ktorými spolupracujeme, sú veľmi pozitívne, pokiaľ ide o odbornosť a kvalitu mojich kolegov na Úrade KSK. Je tu veľmi dobrý tím zrelých odborníkov, pod vedením ktorých pracujú ďalší mladí, perspektívni ľudia. No a dôležitú úlohu zohral záujem strany SMER – SD o moje pokračovanie v práci.

Už pred štyrmi rokmi ste išli do volieb s myšlienkou, že treba pokračovať v začatej práci...

S tímom mojich spolupracovníkov, ale aj s poslancami zborom, sme rozpracovali veľa projektov, ktoré treba dokončiť v nasledujúcom období. Práca v samospráve má svoju kontinuitu, nedá sa presne ohraničiť funkčnými obdobiami. To všetko malo vplyv a podmieňovalo moje rozhodovanie. Smery a cesty, ktoré sme naznačili a prijali vo všetkých strategických materiáloch v uplynulom období v jednotlivých rezortoch, za ktoré zodpovedáme, majú istú filozofiu, myšlienky. Sú tu konkrétne projekty, pri realizácii ktorých by som ešte chcel byť. Pokiaľ dostanem od ľudí dôveru vo voľbách, chcel by som pokračovať v rozbehnutej práci.

Ako vaše rozhodnutie prijala rodina?

Deti už mám odrastené, stoja na vlastných nohách, som už starý otec. Manželka moje rozhodnutie prijala zložitou. Tešila sa, že si jeden druhého užijeme viac, ako to bolo doposiaľ. Nakoniec však rešpektovala môj názor. Chcem jej poďakovať, že ho prijala s pochopením.

Čo považujete za svoju konkurenčnú výhodu voči ostatným kandidátom?

Ja to trochu otočím. Keď som kandidoval prvý raz, mojou úlohou bolo poraziť kandidáta, ktorý bol vo funkcii. Bol to pán Rudolf Bauer. Dnes je úlohou tých, ktorí

budú kandidovať, poraziť mňa. Je to vždy zložitejšia pozícia. Za kandidátom vo funkcii sú výsledky práce. Má za úlohu obhájiť svoju doterajšiu pozíciu. Tú pomyselnú štartovaciu čiaru má možno trochu viac vpredu. Ja som skoro celý profesionálny život prežil vo verejnej i štátnej správe a samospráve. Zabezpečoval som jej výkon na rôznych úrovniach. Systém fungovania samosprávy mi je zrejme a jasný. Myslím, že mu veľmi dobre rozumiem. Vždy som sa usiloval byť tímovým hráčom. To považujem za jednu z mojich veľkých výhod.

Skúsme sa na to pozrieť z opačnej strany: čo považujete za svoju nevýhodu?

Možno to, že som v týchto pozíciách relatívne dlho. Niekedy to aj volič môže vnímať ako stereotyp. Očakáva určitú zmenu, čo hrá v môj neprospech. Snažil som sa však, aby práca bola kreatívna. Vždy som sa preto obklopoval ľuďmi, ktorí sú sami kreatívni, nefungujú len na plnení príkazov, ale prinášajú aj vlastné myšlienky, tvorivé nápady. Snažil som sa vytvárať im priestor, aby sa mohli realizovať. Aby ich práca nebola len o tom, že im niekto niečo nadiktuje z pozície svojho postavenia, alebo funkcie.

Myslíte si, že ešte viete ponúknuť niečo nové, inšpirujúce, zaujímavé?

Určite. Každý vek má niečo do seba. V mojom prípade umožňuje lepšie odhadnúť reálne možnosti, na základe vlastného poznania a skúsenosti analyzovať rôzne situácie a nachádzať riešenia problémov.

(pokračovanie na str. 2)

SÚŤAŽ * SÚŤAŽ * SÚŤAŽ * SÚŤAŽ * SÚŤAŽ

Pozorne čítajte,
odpovedzte na otázky
na strane 4
a vyhrajte
zaujímavé ceny.

SÚŤAŽ * SÚŤAŽ * SÚŤAŽ * SÚŤAŽ * SÚŤAŽ

Predseda parlamentu Pavol Paška o Zdenkovi Trebulovi:

Hovorí sa, že ak chcete byť úspešný v politike, potrebujete tri veci: rozum, srdce a žalúdok. Rozum na to, aby ste vedeli prichádzať s dobrými riešeniami. Srdce na to, aby ste chápali problémy ľudí a snažili sa im pomáhať. Žalúdok na to, aby ste sa nezlakli politických protivníkov a dokázali za dobrú vec zabojovať. Zdenka Trebulu poznám dlhé roky a za tento čas som mal mnoho príležitostí zistiť, že je to rozumný, dynamický a empatický človek. Vie, čo košický kraj potrebuje a vie, ako mu pomôcť. Nikdy sa nebál pobiť za sa za košický kraj a vybojovať preň, čo sa len dalo. Má veľké srdce a silné sociálne cítenie. A čo je najdôležitejšie: jeho srdce vždy bilo za východ Slovenska.

priek tomu Zdenko Trebulá nielenže dokázal pre tých najslabších ubrániť sociálne zariadenia a pomoc zo strany kraja, ale podarilo sa mu presadiť množstvo impulzov pre rozvoj školstva, kultúry či verejnej dopravy. To všetko Košičania cítia každý deň a ja som spolu s nimi hrdý na to, ako náš kraj napreduje a aká ho čaká budúcnosť. Všimli si to aj v Európe, pre ktorú sa stali Košice centrom kultúry. A ja som presvedčený, že dobré meno nášho kraja sa bude šíriť celou Európou a nám všetkým to prinesie ďalší rozvoj a ďalšie úspechy.

Zdenko Trebulá je zárukou, že košický kraj bude rásť. Je zárukou, že tento rast bude rovnomený a že bude tak ako doteraz podporovať všetky regióny v kraji, či už Abov, Gemer, Spiš alebo Zem-

SRDCE, ČO VŽDY BIJE ZA VÝCHOD SLOVENSKA

Napriek tomu, že ako predseda národnej rady reprezentujem celé Slovensko a všetkých našich občanov, nikdy som neprestal byť Košičanom a vždy sa rád vraciam na východ Slovenska, lebo jedine tam sa cítim doma. Som s Košicami zrastený takpovediac pupočnou šnúrou a každý úspech nášho kraja ma úprimne teší. O to väčšiu radosť mám, keď vidím, že odkedy je Zdenko Trebulá županom, vdýchol Košiciam nový život a celý kraj premenil na nepoznanie. Zo sivého regiónu vytvoril dynamicky sa rozvíjajúci kraj, v ktorom sa žije stále lepšie a lepšie.

Samozrejme, aj Košice zasiahla kríza, tak ako celé Slovensko a celý svet. No na-

plín. Čo je možno najdôležitejšie, je zárukou, že jeho politika bude mať naďalej aj srdce, a že urobí vždy všetko pre to, aby predovšetkým pomáhal tým, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi, tým najzraniteľnejším, tým najchudobnejším. Zdenko Trebulá je muž na svojom mieste a ja som hrdý na to, že košický kraj má na svojom čele takého schopného manažera, skúseného odborníka a sociálne citiaceho politika. Košický kraj potrebuje ľudí, ako je on, pretože len takíto ľudia prinesú Košiciam stabilitu, úspech a ekonomický rozvoj. Držím mu palce a vyjadrujem svoju úprimnú a priateľskú podporu vo voľbách!

AK CHCEME NIEČO V KRAJI DOKÁZAŤ, MUSÍME ÍŠŤ ZA NAŠIMI CIEĽMI SPOLOČNE

Košický samosprávny kraj prešiel za posledné štyri roky náročným obdobím. Poznačila ho finančno-ekonomická kríza. Nebolo preto jednoduché naplniť všetky ciele a predsavzatia vytyčené na roky 2009 až 2013. Roky tretieho volebného obdobia boli charakteristické pokračovaním realizácie nosných strategických a koncepčných dokumentov, ktoré sú významné pre ďalší rozvoj KSK. Zadefinovali sme priority vo všetkých sférach pôsobnosti, predovšetkým v sociálnej oblasti, strednom školstve, doprave, kultúre a cestovnom ruchu, v regionálnom rozvoji.

Prvoradé bolo efektívne hospodárenie. Nie však na úkor znižovania kvality služieb. Stále sme mali na mysli, že musíme udržať úroveň sociálnych služieb i podmienok pre vzdelávanie a kultúru na doterajšej úrovni. Aby obyvatelia nášho

kraja, ktorí sú najviac ohrození, nepocítili dôsledky krízy dvojnásobne – aj cez zhoršené služby. Stálo to veľa síl, ale v našich zariadeniach sociálnych služieb dostávajú všetci klienti to, na čo sú zvyknutí. KSK zo svojho rozpočtu investuje zhruba 30 % do sociálnych služieb pre občanov kraja.

Snažíme sa neochudobniť školy, žiakov i učiteľov. Boli sme nútení urobiť aj nepopulárne opatrenia, niektoré školy zrušiť, či pospájať, ale výsledkom je viac peňazí pre efektívnejšiu sieť škôl. V roku 2002 bolo v KSK 102 stredných škôl, dnes je ich 64. Žiaľ, demografická krivka stále klesá a my si nemôžeme dovoliť financovať poloprázdné školy. Podarilo sa zefektívniť aj sieť odborov a zameraní na odborných školách. Pôvodne v nich fungovalo 983 odborov a ich zameraní. Po úpravách ich je 614. Vyradili sme tie, o ktoré nemali záujem študenti ani zamestnávateľia, nechali tie, ktorých absolventi na trhu práce môžu nájsť uplatnenie. Sme

hrdý hlavne na prepracovaný systém odborného vzdelávania. V našom kraji vzniklo pred dvoma rokmi prvé centrum odborného vzdelávania. Dnes ich máme desať a to je najviac na Slovensku. Zamestnávateľia pochopili, že je pre nich výhodné, ak s nami spolupracujú pri vytváraní školských vzdelávacích programov, v ktorých sami navrhujú, akých absolventov potrebujú.

To, že Košice sa stali Európskym hlavným mestom kultúry 2013, výrazne akcelerovalo činnosť celého úseku kultúry, cestovného ruchu ale aj regionálneho rozvoja. Vzhľadom na odlišnosť podmienok pre rozvoj a poskytovanie kultúrnych služieb v meste a regióne, boli hlavné strategické ciele zapojenia KSK do projektu EHMK definované zvlášť pre mesto Košice – investičné projekty Ostrovy kultúry a zvlášť pre košický región – program Terra Incognita. Nebývalý pokrok sa podaril v investičnej oblasti. Z Regionálneho operačného programu sa

zrealizovalo a realizuje 11 investícií: sedem Ostrovov kultúry v Košiciach a štyri ďalšie projekty v Košiciach, Rožňave a v Markušovciach. Výrazne sa skvalitnila podmienky na poskytovanie kultúrnych služieb a zabezpečí sa technická obnova zariadení. Vyčlenili sme aj prostriedky na mobilizáciu regiónu prostredníctvom jedinečnej dotačnej schémy, cez ktorú sme rozdelili pol milióna eur medzi 39 projektov na rozvoj drobnej infraštruktúry kultúrneho cestovného ruchu.

Dôležitým, ale aj zložitým úsekom v našej kompetencii je doprava. KSK dáva takmer 20 percent bežných výdavkov z vlastných príjmov na prímestskú dopravu vo verejnom záujme. Kvalita dopravných služieb rástla, no postupný pokles počtu prepravených osôb pokračoval. Jedným z nákladov, ktorý nesie v sebe aj sociálny aspekt, je príspevok KSK na zľavy sociálne znevýhodneným občanom, žiakom, študentom, zdravotne ťažko postihnutým i občanom nad 70 rokov. Vlní to bola v

KSK suma 5 718 466 eur a týkala sa celkovo 11 521 941 prepravených osôb. Je to čistý náklad, ktorý kraju nikto nekompenzuje.

Vo vlastníctve KSK je spolu 1955,235 km ciest II. a III. triedy a 656 mostov. Nedostatok finančných prostriedkov v rozpočte kraja vidieť na ich technickom stave. Potrebovali by sme oveľa viac peňazí, aby sme dokázali zlepšiť súčasný stav. Preto hľadáme podporu v eurofondoch a vyvíjame maximálne úsilie, aby sa zmenili aj pravidlá pri rozdeľovaní výnosov z dane z motorových vozidiel. Dnes väčšina z nich ostáva v hlavnom meste, chceli by sme to zmeniť.

Regionálna samospráva má za sebou 12 rokov existencie. Nie je to veľa, ale naše kompetencie sa dotýkajú mnohých oblastí bežného života. Od najmladších po seniorov, od severu na juh kraja, od východu na západ. Ak chceme niečo dokázať, musíme ísť za našimi cieľmi spoločne.

S prezidentom republiky Ivanom Gašparovičom pri návšteve Košíc

Štart investičných projektov Európskeho hlavného mesta kultúry

S primátorom Michalom Záhorčákom a podpredsedom KSK Ďurovčíkom na podujatí Terra Incognita

VŽDY SOM BOL TÍMOVÝM HRÁČOM

(dokončenie zo str. 1)

Každý vek prináša trochu iný pohľad na život, na problémy, ktoré treba riešiť. Za uplynulé obdobie je veľa projektov, ktoré sa z rôznych dôvodov, či už ekonomických alebo celospoločenských, nepodarilo realizovať. Niekedy možno aj preto, že spoločnosť ešte nedozrela na prijatie nových filozofií. Som presvedčený, že je tu veľmi široký priestor na to, aby sme cez nové projekty riešili veci v prospech obyvateľov kraja. Či už je to v školstve, sociálnej oblasti, dopravnej infraštruktúre, cestovnom ruchu a kultúre. Do všetkých týchto oblastí vstupuje samosprávny kraj. Ale napríklad aj oblasť športu, kde kraj doteraz vytváral určité základné predpoklady na úrovni stredných škôl. V budúcnosti by sme mali do tejto oblasti vstupovať oveľa viac. Pomôcť miestnej samospráve a subjektom, ktoré majú záujem venovať svoj záujem i prostriedky. Ide o dosť zanedbané oblasti, a preto treba nastaviť parametre trochu inak. Spomínané oblasti budú tvoriť základ môjho programu pre nasledujúce obdobie

Na čo sa chcete sústrediť vo volebnej kampani?

Som členom strany SMER, a tak kampaň nebude o mne ako o jednotlivcovi, ale o tíme ľudí, kandidátov na poslancov Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja. Chcem sa sústrediť na stretnutia s obyvateľmi kraja na formálnych aj neformálnych akciách, počúvať ich názory. No nie je to len otázka niekoľkotýždňovej kampane. Po všetky tie roky, čo pôsobím v samospráve, sa snažím stretávať s ľuďmi. Od začiatku do konca funkčného obdobia. Ale kampaň nebude len o mne. Budem pomáhať našim kandidátom na poslancov, aby boli úspešní vo voľbách a stali sa poslancami. Jednota vedenia kraja a poslanskeho zboru môže zase veci posúvať dopredu. Potom sa človek nemusí sústreďovať na eliminovanie záklusných bojov a hier, niekedy intríg, aby presadil niektoré myšlienky. Zažil som to v mestskom zastupiteľstve v Košiciach v rokoch 2001 až 2006 a bolo to veľmi zložitá obdobia.

Čo bude podľa vás v ďalšom funkčnom období najdôležitejšie?

Zachovať takú úroveň služieb, na akú sú naši občania zvyknutí. Hlavne v oblasti sociálnej starostlivosti, ale aj v strednom školstve, vo verejnej doprave, v regionálnej kultúre. Nepriaznivá ekonomická situácia nás gníva už viac ako tri roky. Šetríme všade, kde sa dá. Snažíme sa udržať doterajší štandard, aby neutrpeli ujmu hlavne starší a bezbranní. Ale ide to na úkor rozvoja a rastu. Nemáme na investície, riešime iba havárie, hasíme požiare. Dlhodobosť sa to nedá. Potrebujeme začať investovať do nášho majetku, do budov, ktoré sú v zlom technickom stave, do ciest, ktoré utrpeli dlhodobým podfinancovaním a zlými poveternostnými podmienkami.

Čo sa vám v uplynulom období naprie veľkej snahe nepodarilo urobiť?

Najviac ma mrzia cesty, teda dopravná infraštruktúra. Podľa môjho osobného názoru nie je dobre nastavené financovanie dopravnej infraštruktúry z hľadiska príjmov, ktoré dostávame do rozpočtu kraja v z daňových príjmov. Ide o systémové kroky, ktoré by sa však mali udiť minimálne na úrovni ministerstva dopravy a ministerstva financií, pretože inak z dlhodobého hľadiska nebudeme schopní dosiahnuť požadovanú kvalitu komunikácií II. a III. triedy. Mrzí ma, že po zmene v každej vláde sa zase dlhodobosť pripravuje koncepcia nadradenej dopravnej infraštruktúry. Zase to potrvá viac rokov. Rozvoj kraja, rozvoj celého územia bez kvalitnej dopravnej infraštruktúry, je veľmi zložitý. Každý investor, ktorý príde, alebo chce prísť, má jednu základnú požiadavku a tou je dopravná infraštruktúra, kvalitné cesty. Košický samosprávny kraj má

celých 2 400 kilometrov ciest všetkých kategórií. No ciest I. triedy, o ktoré sa stará štát, je len okolo 340 kilometrov, len 5 km diaľnice, 11 km rýchlostných ciest. Zvyšok – dvetisíc kilometrov – sú dvojky a trojky. Tie sú vo vlastníctve kraja. Máme dokonca dva okresy, kde nie je ani kilometer cesty I. triedy. Pár kilometrov rýchlostných ciest a diaľničného prívádzača nás z biedy nevytrhne. Takýto hendikep z prostriedkov kraja nevieme riešiť. Doterajší systém financovania nevytvára zdroje ani na cyklické opravy ciest. Tie trpia v dôsledku ťažkej nákladnej dopravy

Je rozumný súčasný model financovania samosprávnych krajov, keď dostávajú len malú časť z podielových daní a daň z motorových vozidiel?

Nemyslím si, že je to rozumný model. Určite sa dá zlepšiť. Riešenia, ktoré sa prijali pri vzniku krajov z hľadiska financovania, boli rýchle a šité horúcou ihlou. Vytvorili fungujúcu regionálnu samosprávu – to bola jedna z požiadaviek Európskej únie. Nebolo na to veľa času. Určite treba reformovať systém financovania samosprávnych krajov, pretože je postavený na veľmi citlivých príjmoch z

nosnú dopravnú infraštruktúru, dostávali daň z motorových vozidiel len podľa toho, kde je auto registrované. Parametre sú nastavené tak, že veľká časť áut používaných na podnikanie je registrovaná v Bratislave. Väčšina operatívnych lízingov a spoločností trvá na tom, aby autá boli registrované v Bratislave, hoci sa reálne používajú inde. Väčšina štátnych spoločností, mnohé privatné, majú sídlo v Bratislave. Autá sú registrované tam, hoci trvalo sú a pracujú v našom kraji. Potom sa môže stať, že Bratislavský kraj, ktorý má 500 kilometrov ciest II. a III. triedy, má výber dane z motorových vozidiel 34 miliónov eur a kraje ako Prešovský, Košický či Banskobystrický majú výber okolo 12 miliónov eur, hoci majú od 2 000 do 2 500 kilometrov ciest II. a III. triedy. My máme na jeden kilometer cesty príjem jedenásť až dvanásťkrát nižší, ako Bratislavský kraj. Z týchto finančných prostriedkov nedokážeme zabezpečiť zvýšenie kvality dopravnej infraštruktúry.

Máte predstavu, ako by sa to mohlo zlepšiť?

Na to treba urobiť systémové zmeny. Osobne si myslím, že by sme mali aplikovať

Podpora tradičnej kultúry patrí medzi priority Košického kraja - so speváčkami Železiaru

daní fyzických osôb. Pri takých vlnách kríz, aké zažívame v posledných rokoch, kolíše a klesá výber dane z príjmu fyzických osôb. Máme za sebou dve a sme v tretej, stúpa nezamestnanosť. Kraje výkyvy okamžite cítia v rozpočtoch. Je problém napláňovať ročný rozpočet, musíme ho v priebehu roka aktualizovať a meniť.

Ako funguje systém delenia peňazí z dane z motorových vozidiel?

Prerozdelenie je veľmi nepspravodlivé. Je predsa nelogické, aby kraje, ktoré majú v správe dvetisíc a viac kilometrov ciest II. a III. triedy, tvoriacich

napríklad český model. Je postavený na tom, že kraje dostávajú finančné prostriedky z celkového daňového balíka, ktorý sa vyberie centrálna a následne aj zo štátneho rozpočtu podľa kompetencií, ktoré kraje majú. S tým potom hospodária. To je podľa môjho názoru stabilnejší systém, ako náš. Vláda by pri prerazovaní financií mala zohľadňovať aj regionálne rozdiely a tzv. investičné dlhy z minulosti. V Košickom kraji sa do budovania cestnej infraštruktúry dlhodobosť neinvestovalo. Rovnako ani do školstva. My tieto dlhy neustále tlačíme pred sebou, pričom z nich neubúda, ale naopak, rokmi sa ešte nabaľujú.

Kto je Zdenko Trebuľa

JUDr. Zdenko Trebuľa sa narodil 29. septembra 1955 v Martine, ale so svojimi rodičmi sa veľmi skoro presťahoval do Košíc.

Tu vychodil základnú školu, absolvoval stredoškolské štúdium na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej a vysokoškolské na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika.

Po začiatkoch vo VSS a VSŽ začalo jeho pôsobenie v samospráve – na Obvodnom národnom výbore Košice IV.

Po revolúcii pracoval ako advokátsky koncipient a advokát. V roku 1999 sa stal námestníkom primátora a v doplňovacích voľbách bol 28. októbra 1999 zvolený za primátora mesta Košice. Na tomto poste pôsobil až do roku 2005.

V januári 2006 nastúpil na pozíciu predsedu Košického samosprávneho kraja, ktorú obhájil aj v regionálnych voľbách v roku 2009. Je členom strany SMER – sociálna demokracia. Žije v Košiciach, je ženatý, má dve deti a dve vnúčatá.

V minulosti ste sa viackrát vyjadrili, že počet krajov treba zredukovať na tri. Stále si to myslíte?

Nič sa nezmenilo. Tieto diskusie mali prebehnúť už dávno a realizované mali byť už aj výstupy. Nepovažujem za šťastné otvárať tieto témy tesne pred voľbami do samosprávnych krajov, ale vyjadrím sa. Myslím, že model tri plus jedna na Slovensku existoval a ukázal sa ako najracionálnejší. Bol to dobrý model. Pri zvýšení kompetencií krajov a vzniku aglomerácií s počtom okolo poldruha až 1,8 milióna obyvateľov na kraj, by to bolo aj v súlade s názormi Bruselu a Európskej únie. Vrátiť sa k systému východ, stred, západ plus Bratislava ako hlavné mesto, by bolo rozumné. Treba si to dôkladne a konštruktívne vydiskutovať a potom pripraviť také kompetenčné zmeny a také zmeny vo financovaní, aby kraje boli životaschopné a dokázali zabezpečiť svoj rozvoj. Lebo urobiť to len administratívne ešte neznamená posun vpred. Ide o to, aby mnohé otázky a problémy, ktoré trápia obyvateľov kraja, sa riešili v kraji a nie v Bratislave. Bratislavský uhol pohľadu nemusí byť tožný s uhlom pohľadu kraja. Mnohé rozhodnutia ľudí z Bratislavy sú administratívne, bez poznania problémov v teréne a miestnych špecifik. Hoc sú to aj dobrí odborníci, nežijú tu a nepoznajú regionálne pomery.

V Košickom kraji žije viacero národností a menšín. Reálne najpočetnejšou je rómska. Mnohí Rómovia sú odkázaní na pomoc spoločnosti. Čo môže kraj v tomto smere urobiť, aby sa situácia zmenila k lepšiemu?

Rómsky problém nie je len problém Slovenska. Je to celoeurópsky problém. Týka sa väčšiny postsocialistických krajín, ale aj vyspelých ekonomík ako napríklad Francúzsko, Belgicko, Holandsko atď. Že ide o problém Európy som upozorňoval na viacerých veľkých konferenciách, aj v Bruseli. Je to veľmi citlivá skupina ľudí.

Treba brať na vedomie, prečo situácia narastá do súčasných rozmerov. Určite bol stav pred dvadsiatimi rokmi ďaleko lepší, ako je dnes. Túto skupinu najviac a najbolestivejšie zasiahli spoločenské, politické a ekonomické zmeny v našej krajine. Je to aj otázka hodnotovej orientácie Rómov, ich vzdelania a kultúry. Žiaľ, v súčasnosti je tendencia ukazovať to zlé a nie to pozitívne. Máme v kraji veľa obcí, kde rómska menšina funguje a vedie život na vysokej úrovni. Sú to kultúrne ľudia, s ktorými nie sú problémy. Vedenie obcí im vytváralo a vytvára podmienky, dáva šance a príležitosti. Ako príklad môžem uviesť Pavlovce nad Uhom, či Spišský Hrhov. Rómovia na južnom Zemplíne žijú úplne inak, ako žijú Rómovia na Spiši, kde je väčší počet osád a nižšia úroveň.

Existuje nejaký návod, ako stav riešiť?

Kraj má koncepciu na prácu s touto menšinou – projekt Cesta, ktorý ja považujem za najlepší na Slovensku. Je postavený na malých podnikoch, ktoré sme my ako prví nazvali sociálne podniky. Ale sú to sociálne podniky obcí. Fungujú v spolupráci s vedeniami obcí a tretím sektorom, ako to bolo napríklad v Nálepkove. V Spišskom Hrhove dosahujú výborné výsledky a úspechy. Ľudia majú prácu, peniaze na obživu, čo sa potom odráža aj na kvalite výchovy detí doma v rodine. Projekty a modely sú, chce to len viac iniciatívy zo strany obecných samospráv. Dôležité je, aby ľudia, ktorí sa v rómskej problematike pohybujú, mali snahu pomôcť najprv Rómom a až potom sebe. Mnohí Rómovia žijú v zložitých podmienkach a dnešná doba nie je pre nich jednoduchá, preto im treba pomáhať. Nie tak, že im dáme peniaze, len aby nejakou dlhú trať. Tieto problémy sa nedajú vyriešiť za jedno, dve desaťročia. Pozitívne zmeny sa prejavujú až po nástupe jednej, dvoch ďalších generácií.

Medzi študentami a vedením Gymnázia Park mládeže, ktoré získalo Putovný pohár predsedu v dlhodobých športových súťažiach stredoškôľakov

Projekty uľahčili a skrášlili život v okrese Košice – okolie

Vzhľadom na geografickú polohu okresu Košice – okolie je mimoriadne dôležitá existencia fungujúcej cestnej infraštruktúry. Aj preto bola kvalita našich okresných ciest jednou z priorit tohto volebného obdobia. Treba si však uvedomiť, že od roku 2009 je vo finančnej oblasti zložitá situácia. Príjmy nášho kraja negatívne ovplyvňovala hospodárska a ekonomická kríza. V roku 2010 bol výpadok dane z príjmov fyzických osôb až viac ako 20 %, čoho dôsledkom bolo prijatie úsporných opatrení. Väčšinu obdobia náš kraj hospodáril v krízovom režime. Aby toho nebolo málo, celú situáciu sťažili aj rozsiahle povodne, ktoré poškodili okresné cesty.

Opravy súvisiace so zosuvmi pôdy sa robili v Nižnej Myšli, Nižnej Hutke, Zdobe, Ždani, Ploskom, v Slanskom Novom Meste, ale aj v Čani. V rámci odstraňovania ďalších následkov povodní boli opravené mosty cez rieku Oľšavka pred Bohdanovcami, cez rieku Torysa pri Vajkovciach, pred Bysterom, cez rieku Hornád v Malej Lodine. Zároveň bolo treba odvodniť cesty v Družstevnej pri Hornáde. Napriek nepriaznivej finančnej situácii boli koncom roka 2010 sprejazznené všetky poškodené mosty a úseky ciest. Na odstránenie škôd po povodniach štát poskytol iba 30 % potrebných finančných prostriedkov, preto kraj musel použiť aj rezervný fond, pôvodne určený na rozvojové projekty. Okrem neho na odstraňovanie škôd spôsobených povodňami boli použité aj dodávateľské úvery na povodne 2010 a 2011 vo výške 9 925 000 eur a dotácie štátu v roku 2011 vo výške 6 407 000 eur.

KSK zabezpečil investície do ciest v okrese Košice – okolie v rámci troch projektov (KSK 1, KSK 6 a KSK 11). V rámci prvého projektu sa úspešne podarilo zrealizovať výstavbu prvej kruhovej križovatky v našom okrese v obci Ploské v celkovej hodnote 613 322 eur, spojenú s rekonštrukciou ciest v celkovej dĺžke 3,5 km. Zrekonštruovala sa cesta Medzev – Štós vrátane mostov, cesta zo Smolnickej Huty do Smolníka, zo Šemša do Hodkovíc, z Nováčan do Rudníka a tiež cesta v Jasove.

V projekte Cesty KSK 6 je naplánovaná úprava celkovo 24 km ciest a obnovenie budú aj dva mosty. Spojenie Vyšnej a Nižnej Kamenice s pokračovaním do Bidoviec, spojenie obce Geča a Gýňov s Čaňou, spojenie obcí Oľšovany, Nižný Čaj, Vyšný Čaj s obcou Bohdanovec, tiež rekonštrukcia mosta nad železničnou traťou, ktorá je vstupnou bránou do Kysaku. V projekte je zahrnutá obnova cesty, ktorá spája obce Veľká Lodina, Malá Lodina, Trebejov a Obišovce, cesty medzi Vyšným Klatovom a Baškou do Nižného Klatova ako aj ďalšia cesta, ktorá spája Zlatú Idku a Hýlov s Nižným Klatovom. Naplánovaná je aj rekonštrukcia mostu na ceste, ktorá spája obec Bukovec – Košice a tiež cesta pred vstupom do obce Jasov,

Povodne a dažde v roku 2010 veľmi vážne poškodili aj cestu do Zdoby.

Napriek povodniam a kríze štyri úspešné roky

ktorá spája obce Rudník, Nováčany, Šemša a Hodkovce. V súčasnom období bola ukončená rekonštrukcia najviac poškodenej cesty v obci Slanec.

V rámci projektu Cesty KSK 11 sa upraví viac ako 21 kilometrov ciest. Súčasťou je cesta, ktorá spája Herľany a Bidovce, Trebejov a Obišovce s obcou Družstevná pri Hornáde a tiež Kysak s Veľkou a Malou Lodinou.

Okrem týchto projektov s podporou KSK netreba zabúdať ani na tie, ktoré boli financované štátom. Vďaka výbornej spolupráci Národnej diaľničnej spoločnosti a KSK budúci rok začne výstavba ďalšieho diaľničného úseku D1 smerom k ukrajinským hraniciam v dĺžke 14,4 kilometra. Ide o úsek Budimír – Bidovce. Jeho súčasťou je aj rekonštrukcia úseku cesty medzi Košickými Oľšami a Rozhanovcami, na ktorú nadväzuje plánovaná rekonštrukcia v rámci projektu Cesty KSK 6.

Začiatok nového úseku diaľnice bude pri obci Budimír. Neďaleko Vajkoviec pretne Torysu a po jej ľavom brehu bude pokračovať po ľavej strane Beniakoviec, a potom sprava popri Rozhanovciach. Pri Košických Oľšanoch sa stočí dolava, na kopci nad Ďurdošikom pretne cestu I. triedy a ukončí sa pri Bidovciach na mieste, kde je vedená cesta v smere na Ďurkov. Konečná suma, ktorú chce štát investovať do výstavby úseku, by nemala presiahnuť viac ako 287,5 milióna eur. Plánované ukončenie prác na tomto úseku je do roku 2017, keď by sa mala začať výstavba úsekov medzi Pozdišovcami a ukrajinskou hranicou. Celý úsek od Bidoviec až k Užhorodu by mal byť dokončený najneskôr v roku 2023.

Medzi unikátne projekty s podporou

štátu v našom okrese patrí určite zimný štadión kanadského typu v Čani. Realizoval sa vďaka podpore vlády Róberta Fica, ktorá poskytla dotáciu vo výške 600 000 eur. O tom, že ide o úspešný projekt, svedčí vyťaženosť ľadovej plochy, na ktorej trénuje úspešný hokejový reprezentant Igor Liba so svojou Liba Academy. Mladú hokejovú krv podporil aj majster sveta Peter Bondra.

KSK podporil aj kultúrne podujatia: Stredoveký festival pre skvelú náladu, Rezbársky plenér pri gejzíri - Herľany, Bitka pri Rozhanovciach – oslavy 700. výročia, 58. Moldavské okresné slávnosti piesní a tancov či Dni mikrorégiónu Hornád 2012, v celkovej sume viac ako 24 000 eur. Z programu Terra Incognita podporil Obnovu románsko-gotického kostola vo Svinici (14 850 eur), Záhradu moldavského múzea (13 106 eur), Obnovu zádielskej chaty (12 383 eur), Výstavbu rozhľadne Čerešenka pri Čizaticiach (15 000 eur), Revitalizáciu historického parku Slanec (14 913 eur), Vagón – galériu Klubu historických kolajových vozidiel pri RD Haniska (15 000 eur), Živú panorámu – Zádielska tiesňava (2817 eur), Turňu nad Bodvou – jeden zo skvostov Gotickej cesty (13 293 eur), Kráľovskú aleju sôch stredovekých panovníkov v Čečejovciach (15 000 eur) a tiež Vytvorenie expozície minerálov a hornín v Opinej (4500 eur).

O tom, že kultúra a rozvoj športu patrili medzi dôležité oblasti nášho okresu svedčia aj dotácie poskytnuté predsedom KSK Zdenkom Trebulom pre rôzne podujatia, kluby, združenia, obce či kultúrne centrá. Aj napriek prekážkam v podobe povodní či ekonomickej krízy môžeme hodnotiť toto volebné obdobie ako úspešné. Zrealizovalo sa množstvo projektov, ktoré nám uľahčujú a skrášľujú život v našom okrese.

František Petro, poslanec KSK a predseda okresnej organizácie SMER SD Košice – okolie

Dôležitá je stabilita NEMOCNICE

Zdravotníctvo je v ostatných rokoch vnímané ako neefektívny systém, ktorý je „spalovačom“ peňazí plným problémov a nespokojností.

Napriek týmto východiskám sme pred tromi rokmi začali veľmi intenzívny proces stabilizácie nemocnice. Začali sme budovať kvalitný odborný tím zdravotníckych profesionálov, urobili sme výrazné ekonomické opatrenia a technické zásahy. Zaviedli sme množstvo nových medicínskych technológií, výrazne sme modernizovali IT a technické zázemie nemocnice. Toto obdobie bolo vyplnené veľkou pracovnou aktivitou celého personálu nemocnice.

Podarilo sa nám dosiahnuť stabilitu, ktorú množstvo nemocníc nemá – platíme svoje záväzky v dobe splatnosti, nemáme dlhy voči Sociálnej poisťovni ani energetikom. Ako najväčší zamestnávateľ v okrese poskytujeme prácu a istotu množstvu zamestnancov a ich rodinným príslušníkom. Dári sa nám získavať nových ľudí – veľká časť zamestnancov má vysokoškolské vzdelanie. Títo ľudia žijú v

našom regióne a pomáhajú ho rozvíjať. Najmä však pomáhajú zlepšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Postarať sa o pacienta dobre, tak, aby bol spokojný, je to hlavné, prečo sme tu. A preto robíme všetky opatrenia, aby sme mali nemocnicu, ktorá to dokáže.

Konečne máme prostriedky a možnosť vylepšovať prostredie nemocnice. Začali sme rekonštrukcie niekoľkých oddelení, výmenu okien, rekonštrukciu izieb pacientov, ale aj kuchyne, aby aj strava bola lepšia a kvalitnejšia. Modernejšie prístroje, lepšia technika, ale aj postupná výmena lôžok, pomáhajú skrátiť pobyt pacienta v nemocnici a urobiť ho príjemnejším.

Proces, ktorý sme začali, je dynamický a zďaleka neukončený. Stoja pred nami ešte obrovské výzvy – v kvalite a spokojnosti pacienta, v rekonštrukciách a vybavovaní nemocnice novými technológiami. Veríme však, že ak budeme pracovať poctivo a tempom, akým v ostatných rokoch, budeme Vám vedieť každý rok ponúknuť viac...

MUDr. Vladimír Dvorový, riaditeľ Nemocnice s poliklinikou Trebišov

V pôsobnosti KSK boli od roku 2003 štyri nemocnice s poliklinikami (NsP sv. Barbory Rožňava, NsP Spišská Nová Ves, NsP Trebišov, NsP Štefana Kukuru Michalovce). V súvislosti so zlým hospodárením nemocníc a nevyhnutnosťou veľkých investícií sa regionálna samospráva rozhodla hľadať strategického investora, od ktorého očakávala prírlev súkromného kapitálu.

Proces výberu strategického partnera bol ukončený v roku 2011. Víťazom medzinárodného tendra sa stala spoločnosť Vranovská investičná, s.r.o., ktorej právnym nástupcom je spoločnosť Svet zdravia, a.s.. Víťaz tendra prevzal k 1. 9. 2011 nemocnicu s poliklinikami Zmluvou o dočasnom prevode akcií na obdobie 20 rokov.

O tom, že to bol správny krok, svedčí radikálne zlepšenie hospodárenia. Nemocnice v roku 2012 hospodárili s výsledkom po zdanení vo výške + 0,95 mil. eur. Rok predtým bol výsledok mínus 1,37 mil. eur. Navyše strategický partner investoval do obnovy, modernizácie a nákupu modernej techniky 2,2 mil. eur.

Ponuka sociálnych služieb sa musí približovať dopytu občanov

Každý človek má právo na dôstojný život, na to, aby s ním zaobchádzali slušne a láskavo. Samospráva presunom kompetencií dostala úlohu pomáhať obyvateľom obcí, miest a krajov. Vďaka tomu dnes Košický samosprávny kraj spravuje 14 vlastných zariadení sociálnej starostlivosti a úzko spolupracuje a finančne podporuje desiatky ďalších neverejných poskytovateľov – súkromných, cirkevných a iných.

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je v súčasnosti 14 zariadení sociálnej starostlivosti s právnou subjektivitou a 12 pričlenených zariadení bez právnej subjektivity. Regionálna samospráva zo svojho rozpočtu uhrádza finančný príspevok na poskytovanie sociálnych služieb pre občanov kraja aj neverejným poskytovateľom. Celkovo je z rozpočtu KSK zabezpečená sociálna služba pre 3590 občanov vo verejných a neverejných zariadeniach poskytujúcich sociálne služby. Každoročne je z rozpočtu KSK investovaných do sociálnych služieb okolo 21 miliónov eur, čo je zhruba 30 percent rozpočtu kraja. Nie je to malá suma, zvlášť v čase, keď príjmy samospráv v posledných rokoch výrazne oklieštila ekonomická kríza. Napriek tomu je jeden z kľúčových cieľov udržať úroveň sociálnych služieb, postarať sa o obyvateľov kraja v situáciách, keď to sami nedokážu. Len tak môžu považovať Košický kraj za miesto, kde sa dá dôstojne žiť.

Samosprávny kraj má vytvorenú koncepciu rozvoja sociálnych služieb do roku 2015. Tá jednoznačne poukazuje na potrebu dobudovávať sieť špecializovaných zariadení – to sú zariadenia určené pre klientov, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby a majú Parkinsonovu chorobu, Alzheimerovu chorobu, sklerózu multiplex, schizofréniu, demenciu rôzneho typu alebo ďalšie ochorenia. Takýchto klientov pribúda, demografický vývoj v kraji má v tomto smere vzostupnú tendenciu a prognózy vývoja hovoria o raste počtu psy-

Vďaka nórskym fondom sa kaštieľ Matilda Huta pri Prakovciach zmenil na hydroterapeutický pavilón pre klientov DSS IDEA i verejnosť.

chiatrických ochorení u ľudí v seniorskom veku. KSK si uvedomuje, že sa musí prispôbiť tomuto trendu a prispôbovať naše zariadenia, ale aj neverejných poskytovateľov, týmto trendom.

Zorientovať sa v zložitej spleti legislatívnych predpisov, ktoré v oblasti sociálnej starostlivosti existujú, určite nie je jednoduché. Práve preto bola zriadená v roku 2010 Kancelária prvého kontaktu (KPK). Poskytuje komplexné sociálne poradenstvo vrátane informácií o zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK aj u neverejných poskytovateľov. Pracovnícky odbor sociálnych vecí v nej každý deň osobne i telefonicky pomáhajú klientom, ich rodinným príslušníkom, najst zodpovedajúcu službu, poradiť pri riešení zložitej životnej situácie. V priebehu roka 2012 služby KPK využilo 1242 občanov z toho 1011 občanov osobne.

Občania majú možnosť získať prehľad

o všetkých sociálnych službách aj vďaka modernej technike. KSK spravuje elektronický Register poskytovateľov sociálnych služieb. Do registra je zapísaný každý subjekt, ktorý poskytuje sociálne služby v zmysle zákona. V registri sú uvedené všetky základné informácie o zariadeniach, ale aj aktuálne voľné miesta. Prostredníctvom internetu tak môže každý občan získať dostatok informácií, vrátane rôznych tlačív a žiadostí. To najdôležitejšie je však určité prvé zorientovanie v systéme a nasmerovanie k najvhodnejšej sociálnej službe, ktorá uľahčí život klienta a jeho rodiny.

V nasledujúcich rokoch chce KSK v súlade s európskymi trendmi v zariadeniach postupne zavádzať prvky deinstytucionalizácie a zabezpečovať individuálny prístup ku klientom. Znamená to smerovať zariadenia sociálnych služieb z veľkých kolosov k zariadeniam rodinného typu. Postupne znižovať kapacitu a zároveň za-

vádzať komunitný systém poskytovania služieb. Dôraz je kladený na úroveň poskytovaných služieb, preto sú vykonávané pravidelné kontroly dodržiavania štandardov kvality. Cieľom je poskytovať sociálne služby tak, aby sa ich ponuka čo najviac približovala dopytu občanov. Chceme realizovať pilotný proces úplnej deinstytucionalizácie v Domove sociálnych služieb LIDWINA v Strážskom.

Základným predpokladom kvality je zvyšovanie vzdelanostnej úrovne zamestnancov zariadení, z tohto dôvodu v rámci projektu „KVApka“ - KVALita pre zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, bolo zabezpečené vzdelávanie pre 850 zamestnancov zariadení sociálnych služieb v Košickom kraji. Prebehlo tiež bezplatné odborné vzdelávanie zamestnancov, ktoré realizovala nadácia Memory – zvýšenie odbornosti v starostlivosti o ľudí s Alzheimerovou chorobou.

Dôležitým faktorom, ktorý ovplyvňuje

kvalitu, je aj infraštruktúra zariadení. Preto KSK aktívne pristupuje k získavaniu finančných prostriedkov z rôznych grantov a fondov. Úspešné projekty sú napríklad:

- projekt z Nórskeho finančného mechanizmu pre IDEA - DSS Prakovce - zriadenie hydroterapeutického a rehabilitačného centra v zrekonštruovanom objekte kaštieľa Matilda Huta pre postihnuté deti a mládež z Košického kraja, v celkovej výške 1 079 392 eur

- projekt z Operačného programu Životné prostredie pre VIA LUX – Zariadenie pre seniorov a DSS Košice - Barca v celkovej výške 1 090 497 eur (výmena okien, zníženie energetickej náročnosti budovy a zvýšenie tepelnej pohody, inštalácia slnečných kolektorov)

- štyri projekty z Regionálneho operačného programu (ROP) v celkovej výške oprávnených výdavkov 8 449 803 eur - celková rekonštrukcia zariadení v Trebišove, Prakovciach, Košiciach na Skladnej ulici a v Rakovci nad Ondavou

- projekt z Programu Svajčiarsko - slovenskej spolupráce Vstupťe k nám - rekonštrukcia DSS DOMKO v Košiciach (nadstavba budovy, vytvorenie priestoru na poskytovanie týždenného pobytu pre 10 klientov zariadenia, výmena okien, zateplenie budovy, zníženie energetických strát, priestory pre rehabilitáciu a ergoterapiu).

Je veľmi dôležité, aby si ľudia uvedomovali, že samosprávny kraj prináša priamu pomoc svojim obyvateľom predovšetkým poskytovaním sociálnych služieb v domovoch sociálnych služieb, špecializovaných zariadeniach, zariadeniach podporovaného a núdzového bývania, domovoch na pol ceste a útulkoch. Každý z nás sa veľmi ľahko môže dostať do situácie, keď bude potrebovať pomoc blízkeho. Určite je jednoduchšie žiť s pocitom, že existujú ľudia a ustanovizne, kde nám tú pomoc vedľa poskytnúť.

Jozef Burian, Miloš Ihnáť, Štefan Laský

Už Ústava Slovenskej republiky špecifickým skupinám obyvateľov zabezpečuje nadštandardné práva, ktoré z určitých dôvodov majú týmito ľuďom pomôcť žiť „normálne“. Je vecou diskusie a zamyslenia sa, či s touto formou diskriminácie väčšina spoločnosti súhlasí, alebo ju naopak odmieta.

Typickou skupinou pozitívne diskriminovaného obyvateľstva sú aj etnické skupiny, medzi ktorými dominuje rómske etnikum. Dlhodobým vývojom spoločnosti a stálym odsúvaním riešenia problémov tejto skupiny občanov, sa rokmi nahromazdilo kopec skoro neriešiteľných, ba dokonca niekedy až tragických situácií. Najjednoduchšie by bolo zaujať ignorantský a kritický postoj bez návrhu riešenia. Skôr by sme sa však spoločne mali zamyslieť, ako v tejto oblasti ďalej. Zapájať sa do verejných diskusií a navrhovať spôsoby ako sa to dá, a to všetci. Mesto Košice je typickým celoslovenským príkladom potreby riešenia tejto oblasti a to najmä vďaka neslávne slávne Luniku IX.

Pozitívna diskriminácia – sila pre slabých

Aj najmladšie košické sídlisko Ťahanovce musí riešiť otázku rómskej komunity, ktorá sa koncentruje najmä v časti Demeter, tiež na Majetkári – oblasti okolo diaľničného privádzača z Prešova do Košíc. Donedávna to bolo aj v Sade mládeže, ktorý sa podarilo za výdatnej pomoci Mestskej polície a Mesta Košice úspešne vypratáť.

V človeku však pri tomto procese vznikajú v jeho vnútri zmiešané pocity. Na strane jednej jednoznačne nelegálne obsadené územie, ktoré ešte bude potrebné vyčistiť od odpadu a na strane druhej smutné osudy ľudí, ktorí svoje „papierové“ domovy musia aj s malými deťmi opustiť a ísť ďalej... Ale kam? Ďalšia nelegálna osada? Tu je treba jednoznačne hľadať kreatívne riešenie. Máme príjemnú skúsenosť z vytvarenej verejnej činnosti. Po systematickom dohováraní si Rómovia žijúci v časti Majetkár nielenže vypratali rokmi nahromadený odpad, ale za jeho odvoz začali Mestu Košice platiť.

Bolo, je a bude vždy množstvo problémov v tejto skupine, aj v ďalších oblastiach. Dopúšťame sa chýb, potom ich riešime. Stále však treba byť vo verejnom živote aktívny, a tak aj iným ukázať, ako sa to dá. Teda skúsme využiť deň a navrhujeme ako napríklad dať silu slabým...

Miloš Ihnát, Jozef Burian, Štefan Laský

SÚŤAŽ*SÚŤAŽ*SÚŤAŽ

Vyhrajte zaujímavé ceny!
Čítali ste pozorne? Ak áno, určite správne odpoviete na otázky, ktoré sa týkajú Košického kraja. Ak nie, prelistujte naše noviny ešte raz a budete vedieť, ktorú odpoveď označiť. Ak budete mať šťastie a vyžrebujeme vás, môžete získať zaujímavé ceny:

- 1. televízor
- 2. fotoaparát
- 3. kávovar

Chceme vedieť:
Koľko mincí tvorí Košický zlatý poklad?

- a) 920 mincí
- b) 1920 mincí
- c) 2920 mincí

V ktorej obci vznikla kráľovská aleja drevených sôch stredovekých kráľov?

- a) Čečejovce
- b) Bidovce
- c) Harichovce

Koľko stredných škôl zriaďuje Košický samosprávny kraj v súčasnosti?

- a) 54
- b) 64
- c) 74

Ako sa volá dlhodobý program kultúrneho cestovného ruchu v Košickom kraji?

- a) Terra Incognita
- b) Via mala
- c) Ars antiqua

Odpovede píše do 1. novembra 2013 na adresu **SMER – SD, Krajská organizácia Košice, Letná 45, 040 01 Košice** alebo mailom na adresu **krajke@strana-smer.sk**

Od slavošovského tunela po kostolík v Ruskom Bystrom

Na rozhraní chotárov obcí Chrastné, Čižatice a Rozhanovce v okrese Košice – okolie pribudla v polovici septembra rozhladňa Čerešenka. Kamenná stavba so strieškou vysoká 11,65 metra, stojaca pri osamelej čerešni, je dobre viditeľná aj z diaľnice Košice - Prešov. Stane sa aj pamätným miestom na počesť rozhanovskej bitky z roku 1312.

Rozhladňu v celkovej sume 33 000 eur postavili na návrh architekta Ladislava Kočiša členovia Občianskeho združenia Čerešenka z Čižatic. Najväčšou dotáciou vo výške 15 tisíc eur naň prispel Košický samosprávny kraj z programu

Drevený Karol Róbert stojí v aleji kráľov v Čečejovciach

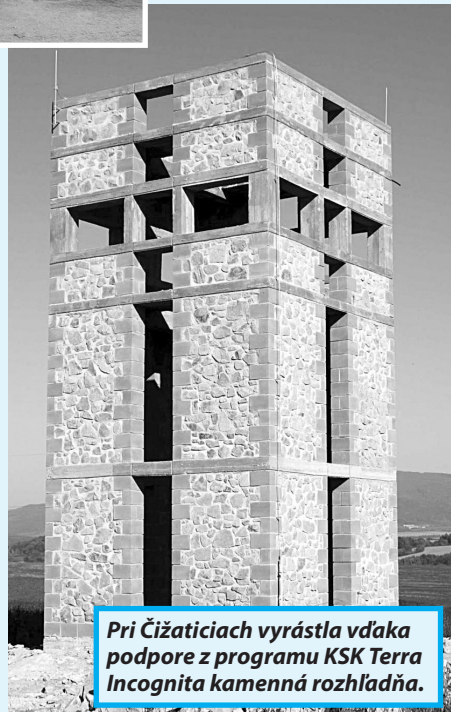
Z rozpadnutej drevenice v Rejdovej je múzeum tradičnej kultúry

Terra Incognita – Krajina nespoznaná. Rozhladňa bude aj súčasťou Gotickej cesty. K rozhladni by v budúcnosti mala viesť aj turistická značka od múzea v Rozhanovciach. Vo výhlade je aj cyklochodník spájajúci súčasnú trasu na Zelenom dvore s cyklomagistralou v Slanských vrchoch. Uvažuje sa aj o trase pre jazdu na koňoch a v zime o bežkárskom miniokruhu. Rozhladňa Čerešenka je jedným z 39 malých investičných projektov, ktoré sa realizovali v Košickom kraji vďaka výzve KSK z dlhodobého programu Terra Incognita – krajina nespoznaná. Spolu pol milióna eur na rozvoj drobnej infraštruktúry sa zmenilo na zaujímavé lákadlá pre domácich i zahraničných návštevníkov.

Z ojedinelého dotač-

ného programu z verejných prostriedkov bolo podporených 39 projektov v mestách a obciach Abova (13 projektov), Gemera (11), Zemplína (11) a Spiša (4 projekty). Cieľom výzvy bolo zvýšiť kvalitu služieb v cestovnom ruchu na území Košického kraja, rozšíriť ponuku produktov a služieb najmä na troch tematických cestách - Gotickej, Vinnej a Železnej. O grant mohli požiadať právnické alebo fyzické osoby so sídlom alebo trvalým bytombom na území Košického kraja, ktoré chceli realizovať projekty na území KSK. O podporu sa uchádzalo 137 žiadostí s požadovanou sumou takmer 1,7 milióna eur. Najviac záujemcov bolo zo Zemplína (50) a Abova (41), z Gemery prišlo 27 a zo Spiša 17 žiadostí. Najčastejším žiadateľom boli obce a mestá (74), nasledovali podnikatelia (25) a záujmové združenia (20), cirkevné inštitúcie podali 10 a organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (8 žiadostí).

Medzi úspešnými projektami boli: Múzeum tradičnej ľudovej

Pri Čižaticiach vyrástla vďaka podpore z programu KSK Terra Incognita kamenná rozhladňa.

Východoslovenské múzeum po piatich rokoch otvorilo brány

Zlatý poklad je späť na ostrove kultúry

Rozsiahly projekt obnovy, spojenie niekoľkých zdrojov financovania a úsilie mnohých ľudí priniesli metropole Košického kraja výsledok v podobe oživej historickej účelovej budovy Východoslovenského múzea na Námestí Maratónu mieru. Po piatich rokoch rekonštrukcie sa opäť otvorili brány jednej z najstarších samostatne stojacich muzeálnych budov na Slovensku. Stalo sa tak 110 rokov od sprístupnenia prvej expozície, z ktorej sa zachoval aj katalóg (21. júna 1903). Do Košíc sa vďaka tomu mohol po piatich rokoch vrátiť aj unikátny Košický zlatý poklad, ktorý za ten čas absolvoval úspešnú cestu po výstavných sieňach na Slovensku, v Čechách, Maďarsku a Poľsku.

Rozsiahla, päť rokov trvajúca rekonštrukcia, sa mohla uskutočniť vďaka viaczdrojovému financovaniu, ktoré vyvrcholilo zaradením medzi investičné projekty podporené z výzvy Regionálneho operačného programu určenej pre Európske hlavné mesto kultúry Košice 2013. Krajská samospráva sa do unikátného projektu obnovy pustila ešte v roku 2008 s využitím úverových zdrojov. V niekoľkých etapách sa výše storočná budova postupne menila na inštitúciu dokumentujúcu históriu, ale zodpovedajúcu súčasnej dobe. Celkové náklady na všetky časti rekonštrukcie múzea, vrátane prostriedkov z Regionálneho operačného programu v rámci prioritnej osi 7.1 – EHMK Košice 2013 sú okolo 8 miliónov eur.

Záverečná časť rekonštrukcie bola podporená v rámci investičných projektov EHMK. Spôsob riešenia projektu vyplynul z charakteru budovy, ktorá je kultúrnou pamiatkou, a priamo nadviazal na predchádzajúce časti. Tvorili ho dve hlavné aktivity – dokončenie rekonštrukcie historickej účelovej budovy vrátane otvorenej zóny za múzeom a vytvorenie nového interiéru expozície Košického zlatého pokladu. Výrazne sa tým zlepšila infraštruktúra pre rôzne aktivity múzea. Rekonštrukcia sa zamerala na reštaurovanie fasády, výmenu liatinových dažďových zvodov s napojením na kanalizáciu, inštalovanie novej osvetľovacej sústavy v expozíciách interiéru a ilumináciu fasády. Opravila sa vstupná časť, schodišťa, salónik, predsálie, reštaurovali

Po piatich rokoch rekonštrukcie mohol Zdenko Trebula odovzdať kľúč od múzea jeho riaditeľovi Robertovi Pollákov

vnútorné povrchy a fasády. „Do mesta sa vracia niečo, čo Košice v Uhorsku pozdvihlo na vysokú úroveň,“ povedal pri slávnostnom otvorení múzea

predseda KSK Zdenko Trebula. „Zložito sme hľadali spôsob, ako nájsť peniaze na rekonštrukciu múzea. Keď odišiel Košický zlatý poklad do Bratislavy, nebolo nám

Sedem investičných projektov realizoval Košický samosprávny kraj v rámci projektu EHMK Košice 2013. Projekt Ostrovov kultúry - Otvorených zón bol implementovaný v rámci opatrenia 7.1 prioritnej osi 7 „EHMK - Košice 2013“ Regionálneho operačného programu a spolufinancovaný Európskou úniou vo výške 85 % z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), 10 % zo štátneho rozpočtu SR a 5 % z rozpočtu KSK. Nenávratný finančný príspevok na všetkých sedem projektov je spolu 9 644 531 eur.

Vďaka investičným projektom vzniklo atraktívne prostredie v kultúrnych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK priamo v Košiciach. Ostrov kultúry vznikli v historickej účelovej budove Východoslovenského múzea, vo Východoslovenskej galérii, v Bábkovom divadle, na nádvorí Barkóczyho paláca, kde sídli knižnica, vo Verejnej knižnici Jána Bocatia na Hviezdoslavovej ulici, v Divadle Thália a v areáli Katovej bašty v Ulicke remesiel. Hlavným cieľom projektov bolo zveľadiť objekty inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Ostrov kultúry vytvárajú otvorené zóny, kde môžu prísť stáli návštevníci, ale aj náhodní okoloidúci. Nájdú tu príjemné miesta na zastavenie a inšpiráciu. Pozývajú na stretnutie s divadlom, hudbou, literatúrou, výtvarným umením, tradičnou kultúrou i historickými pamiatkami.

všetko jedno. Keby sa nepodarilo pre Košice získať titul EHMK, takú rozsiahlu rekonštrukciu by sme nedokončili. Musíme si všetci uvedomiť, že toľko peňazí, koľko do mesta prišlo vďaka tomuto titulu, za sto rokov do kultúry neprišlo. Stali sme sa absolútnou špičkou v kultúre na Slovensku. Treba tomu teraz dať ďalší rozmer, naplniť stavby obsahom. Ľudia majú vzťah k svojmu mestu. Je dobre naštartovaný, je tu úžasná atmosféra. Budme hrdí na našu metropolu, lebo Košice sú motorom celého kraja.“

V otvorenej zóne za múzeom sa podarilo oživiť drevený kostolík a historickú zvonicu, pribudla zvonnikohra a pódium na komorné vystúpenia. Výrazne sa zmenil interier expozície Košického zlatého pokladu (KZP). V trezorovej miestnosti vznikla interaktívna komorná expozícia v tme s nasvietením exponátov. Zbierky sú v atypických nástenných vitrínach a top exponáty v závesných sklenených valcoch. Súčasťou je audiovizuálny systém s dotýkovými LCD panelmi, na ktorých návštevníci nájdú podrobné informácie o 2920 minciach.

Tieto práce boli realizované prostredníctvom projektu Ostrov kultúry – Otvorená zóna 1 – Historická účelová budova Východoslovenského múzea Košice. Projekt bol implementovaný v rámci opatrenia 7.1 prioritnej osi 7 „EHMK – Košice 2013“ Regionálneho operačného programu. Nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bol poskytnutý vo výške 2 803 619 eur.

V úvodnej časti rekonštrukcie, ktorá sa začala v septembri 2008, sa na historickej budove kompletne opravovala strecha a podkrovie, do ktorého hľadali peniaze na rekonštrukciu múzea. Keď odišiel Košický zlatý poklad do Bratislavy, nebolo nám

Podstatným stavebným zásahom a architektonickým prvkom bolo vloženie nového schodiska do podkrovia. Vznikol zaujímavý kontrast starého a nového. Na klasické dvojramenné neorenesančné schodisko z prelomu 19. a 20. storočia tak nadväzuje súčasné moderné dvojramenné schodisko vytvorené z transparentných materiálov 21. storočia.